

Bruxelles, 13. srpnja 2022.
(OR. en)

11329/22
ADD 1

ENV 745
MAR 146
RECH 441
RELEX 1010
ONU 103

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	12. srpnja 2022.
Za:	Glavno tajništvo Vijeća
Br. dok. Kom.:	COM(2022) 342 final
Predmet:	PRILOG Preporuci za odluku Vijeća o odobrenju otvaranja pregovora o međunarodnom sporazumu o onečišćenju plastikom u ime Europske unije

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2022) 342 final - PRILOG.

Priloženo: COM(2022) 342 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 12.7.2022.
COM(2022) 342 final

ANNEX

PRILOG

Preporuci za odluku Vijeća

**o odobrenju otvaranja pregovora o međunarodnom sporazumu o onečišćenju plastikom
u ime Europske unije**

PRILOG

SMJERNICE ZA PREGOVORE O MEĐUNARODNOM SPORAZUMU O ONEČIŠĆENJU PLASTIKOM

- (1) U okviru međuvladina procesa utvrđenog u Rezoluciji 5/14, donesenoj na petom zasjedanju Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEA), koja ima ulogu globalno uključiva pregovaračkog foruma, Komisijin će cilj biti pregovori o međunarodnom sporazumu o onečišćenju plastikom¹ (dalje u tekstu „sporazum o plastici”).
- (2) Komisija u ime Europske unije nastoji postići sveobuhvatan pregovarački ishod koji obuhvaća ciljeve i načela navedene u nastavku.
- (3) U sporazumu o plastici utvrdit će se pravno obvezujući i neobvezujući pristupi koje njegove stranke mogu primjenjivati kako bi se smanjilo onečišćenje plastikom te povećala opća održivost i kružnost plastike iz perspektive životnog ciklusa. Točno područje primjene predviđenog međunarodnog sporazuma još nije definirano, ali se u mandatu Međuvladina pregovaračkog odbora naglašava da bi sporazum trebao uključivati mjere za cijeli životni ciklus plastike, uključujući dizajn, proizvodnju i potrošnju plastike te gospodarenje plastičnim otpadom, uključujući proizvodnju sekundarnih sirovina.
- (4) Obveze bi se, među ostalim u preambuli sporazuma o plastici, trebale temeljiti na nizu općih ciljeva, načela i, prema potrebi, konkretnih ciljeva za povećanje održivosti i kružnosti proizvodnje i potrošnje plastike te unapređenje gospodarenja plastičnim otpadom kako bi se zaštitili i obnovili kopneni i morski ekosustavi i promicala njihova održiva uporaba, očuvali oceani, mora i morski resursi te njima održivo gospodarilo s ciljem održivog razvoja, smanjile emisije stakleničkih plinova povezane s plastikom te osigurali održivi obrasci potrošnje i proizvodnje, uključujući održive razine proizvodnje i potrošnje plastike i, prema potrebi, zabranu ili postupni prestanak upotrebe određenih materijala i proizvoda. Spomenuta načela trebala bi uključivati:
 - priznavanje dizajna za kružnost i održivost kao osnove za izbjegavanje nastanka otpada i osiguravanje dugotrajnih/izdržljivih plastičnih proizvoda koji se lako mogu ponovno upotrijebiti i/ili visokokvalitetno reciklirati (na primjer, poticanje uključivanja reciklirane plastike u nove proizvode),
 - usmjeravanje na onu plastiku koja čini najveći dio otpada i onečišćenja (uključujući onečišćenje mora) i koja bi se mogla zamijeniti trajnijim i održivijim proizvodima, proizvodima s manjim utjecajem na okoliš ili drugim materijalima (koji imaju manje učinke tijekom životnog ciklusa),
 - uklanjanje spojeva i aditiva iz plastike koji ugrožavaju njezinu održivost i kružnost, uključujući oksorazgradivu plastiku i opasne aditive (kao što su tvari na bazi olova i kadmija, usporivači gorenja, ftalati, PFAS),
 - usmjeravanje posebne pozornosti na učinke mikroplastike, koja se izravno ispušta u obliku koji je biorazpoloživ organizmima i koja se ne može ukloniti nakon što se nađe u okolišu, te na potrebu da se prekine namjerna upotreba

¹ Taj naziv označava sporazum u smislu članka 2. stavka 1. točke (a) Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora i njime se ne dovodi u pitanje naziv koji će njegovi potpisnici odabrati u konačnici, npr. konvencija, ugovor ili sporazum.

mikroplastike u proizvodima ako postoje alternative te da se riješi problem nenamjernog ispuštanja mikroplastike,

- prepoznavanje potrebe da se osigura odgovarajuće kružno upravljanje i opće koristi za okoliš od bioplastike i biorazgradive plastike, iako ona predstavlja tek mali postotak plastike na svjetskom tržištu,
- ključnu važnost odvojenog prikupljanja plastičnog otpada kao načina da se omogućí gospodarenje otpadom na način prihvatljiv za okoliš, uključujući recikliranje, te da se poboljša sveukupno gospodarenje otpadom u skladu s hijerarhijom otpada,
- priznavanje da društvo (preko poreznih obveznika) ni okoliš ne bi trebali snositi vanjske troškove gospodarenja plastičnim otpadom, prikupljanja smeća ni onečišćenja te da bi trebalo primjenjivati programe proširene odgovornosti proizvođača kako bi se osiguralo da te troškove snose oni koji plastiku ili proizvode koji sadržavaju plastiku stavljaju na tržište,
- primjenu hijerarhije otpada, i to tako da glavni prioriteti budu dulja uporaba, ponovna uporaba i sprečavanje nastanka otpada, s posebnim naglaskom na mjere za smanjenje otpada za ključne proizvode i na borbu protiv smeća, među ostalim u morskom okolišu,
- kad je riječ o pošiljkama plastičnog otpada, dogovor o tome da odredišna zemlja/postrojenje mora moći gospodariti predmetnim otpadom, obrađivati ga i reciklirati u skladu s visokim standardima, prema potrebi u skladu sa sporazumom iz Basela.

Pri oblikovanju općih ciljeva trebalo bi uzeti u obzir: i. pravo na čist i zdrav okoliš, kako ga je priznalo Vijeće UN-a za ljudska prava; ii. međunarodnu solidarnost; iii. pravodobnu razmjenu podataka, pokazatelja, procjena i informacija o proizvodima i materijalima; iv. odgovarajuće i pojednostavnjeno nacionalno/regionalno i globalno praćenje napretka, izvješćivanje i provjere; v. olakšavanje istraživanja, provedbe procjena i stjecanja znanja te omogućívanje javnosti da raspolaže provjerenim i pravodobnim informacijama te ih upotrebljava i razumije; te vi. blisku povezanost zdravlja ljudi, životinja i okoliša. Rad bi se trebao voditi načelom jednakosti, među ostalim primjenom pristupa u kojima se u obzir uzimaju invaliditet i rod.

(5) Sporazum o plastici trebao bi sadržavati i odredbe kojima se utvrđuju:

- institucionalni okvir,
- pravila o daljnjem donošenju pravila,
- mehanizmi za praćenje, stavljanje podataka na raspolaganje javnosti, te postizanje usklađenosti i odgovornosti u svim fazama životnog ciklusa: i. sirovina za proizvodnju plastike; ii. proizvodnje plastike i plastičnih proizvoda, uključujući dizajn; iii. potrošnje/upotrebe plastičnih proizvoda; iv. gospodarenja otpadom, uključujući onečišćenje plastičnim smećem i mikroplastikom,
- obveze i odgovornost zemalja te pristupi „svih dijelova vlade”/međusektorski pristupi koji dovode do bolje mobilizacije svih nadležnosti i resursa, usklađenosti u sprečavanju onečišćenja plastikom, smanjenja stvaranja plastičnog otpada, prelaska na održivu proizvodnju i potrošnju te odgovora na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te razini zajednice/lokalnoj razini, te

- financijska potpora, tehnička pomoć i izgradnja kapaciteta usmjerene na:
 - djelotvornu provedbu sporazuma o plastici i povezanih obveza,
 - poboljšanje nacionalnih i regionalnih mehanizama za sprečavanje, otkrivanje, prikupljanje podataka, praćenje pokazatelja, izvješćivanje, provjeru, pripravnost i odgovor na onečišćenje plastikom (uključujući međuagencijske i međusektorske mehanizme koordinacije), te
 - pravila o obradi plastičnog otpada na temelju provedbe mjera kao što su programi proširene odgovornosti proizvođača, čime se odgovornost stavlja i na onečišćivače, a ne samo na javna tijela ili financijske institucije,

koje su neodvojivo povezane s prethodno navedenim kategorijama odredaba ili s djelotvornošću sporazuma o plastici s obzirom na njegove opće ciljeve i načela.

- (6) U sporazumu o plastici trebale bi se utvrditi bitne odredbe i obveze, posebno u prethodno navedenim ključnim područjima, kao i smjer budućih pregovora, među ostalim putem prilogâ i/ili protokola. Pravno obvezujuće odredbe mogu se dopuniti neobvezujućim odredbama (kao što su smjernice, standardi i izjave).
- (7) Svim državama članicama Ujedinjenih naroda i organizacijama za regionalnu (gospodarsku) integraciju na koje su njihove države članice prenijele nadležnost u pitanjima povezanim s odredbama sporazuma trebalo bi dopustiti da postanu stranke sporazuma o plastici ili bilo kojeg njegova protokola. Komisija bi trebala osigurati da budući sporazum o plastici sadržava odgovarajuće odredbe, u skladu s odredbama nedavnih multilateralnih sporazuma o okolišu, kojima se Uniji omogućuje da postane njegova ugovorna stranka. Trebalo bi utvrditi i konkretne mehanizme suradnje s relevantnim međunarodnim organizacijama i nevladinim dionicima.
- (8) Trebalo bi predvidjeti i prijelazna razdoblja za provedbu i povezanu potporu za provedbu, s posebnim naglaskom na potrebe zemalja s niskim i nižim srednjim dohotkom.
- (9) Komisija će predstavljati Uniju u Međuvladinom pregovaračkom odboru zaduženom za izradu sporazuma o plastici, kako je utvrđeno u Rezoluciji 5/14 UNEA-e, te u svim pripremnim ili povezanim tijelima.
- (10) Komisija bi trebala nastojati osigurati usklađenost sporazuma o plastici s relevantnim zakonodavstvom i politikama Unije, kao i s obvezama Unije na temelju drugih relevantnih multilateralnih sporazuma.
- (11) Komisija bi trebala voditi pregovore u skladu s mjerodavnim zakonodavstvom Unije koje je na snazi.